

V letošnjem letu bodo gradbinci zelo odvisni od velikih državnih infrastrukturnih naložb. / Foto: Tomaž Zajelšnik

Gospodarstveniki previdno v leto 2024

Poplavsna obnova ne bo rešila gradbeništva – Kovinska industrija je pred resno krizo, v informatiki pa nekaj tisoč ljudi premalo – Turizem si želi boljših letalskih povezav

Nataša Bucik Ozebek

Od tega, kako dobro bo v novem letu šlo gospodarstvu, bo odvisno tudi naše siceršnje zadovoljstvo z državo in življenjem v njej, zato smo preverili, kaj v posameznih gospodarskih panogah pričakujejo od letošnjega leta. V uradu za makroekonomske analize in razvoj napovedujejo rast BDP, krepitev izvoza in rast dodane vrednosti v predelovalnih dejavnostih. Rast zaposlenih in upadanje brezposelnosti se bosta po njihovih predvidevanjih do konca leta umirjala, podjetja se bodo še vedno soočala z velikim pomanjkanjem delovne sile. Optimistični so tudi glede umirjanja inflacije. Naši sogovorniki so bili bolj zaskrbljeni in z izjemo informatike in telekomunikacij v letošnjem letu ne pričakujejo čudežev.

V Zbornici gradbeništva in industrije gradbenega materiala še nimajo zbranih vseh dokončnih podatkov za minulo leto, a direktor zbornice **Gregor Ficko** ocenjuje, da je gradbeništvo leto 2023 zvozilo malenkost slabše kot predpreteklo leto. Tudi letos ga nekaj dejavnikov navdaja s skrbjo, da bi si upal napovedovati boljše številke. »Trenutno so razmere takšne, kot so, seveda pa vedno obstaja možnost, da se med letom na področju investicijskih vlaganj tako v javnem kot zasebnem sektorju pogoji za poslovnanje panoge izboljšajo, in bom zelo vesel, če bo realnost na koncu boljša,« pravi sogovornik. Poudarja, da dela za gradbeni sektor v državi ne manjka, vprašanje pa je, kako, s čim in v kakšnem tempu bo država sposobna

uresničiti vse potrebe.

»V letošnjem letu bodo gradbinci zelo odvisni od velikih državnih infrastrukturnih naložb, torej od tega, kakšna bo dinamika nadaljevanja gradnje drugega tira, in od tega, ali se bo končno s polno intenziteto zagnala gradnja tretje razvojne osi. Odvisno bo tudi od investicijskega ciklusa države na področju obnove cest in železnic. Potrebe so tu ravno tako zelo velike,« poudarja Ficko. Na povpraševanje po gradbenih delih bodo letos zagotovo še vedno vplivale posledice visoke inflacije in obrestnih mer, ki so v zadnjem letu upočasnile predvsem zasebno stanovanjsko in poslovno gradnjo, vojni v Ukrajini in Gazi bi prav tako lahko vplivali na rast cen energentov, nejasno je še, kako bodo na gradbene naložbe vplivale spremembe v domači energetski politiki.

S poplavsno sanacijo ne bodo obogatili

Upanja, da bi k vzponu gradbeništva občutno prispevala poplavsna obnova, sogovornik nima. »Tukaj je še veliko nedorečenega, dosedanja dela, ki so se izvajala, so sodila v sklop intervencijskih del, pravih načrtov glede sanacije tako vodotokov kot tudi druge infrastrukture še ni... Ne glede na vse ta dela neke velike finančne teže v ponderju slovenskega gradbeništva ne bodo imela. Pri sanaciji vodotokov gre bolj ali manj le za zemeljska dela in izvajanje podpornih ukrepov, kot so zidovi, brežine in podobno. Vprašanje je tudi, kako, predvsem pa kdaj bo potekala nadomestna gradnja zrušenih stanovanjskih objektov in mostov. O investi-

cijsko zahtevnejšem gradbeništvu pri poplavsni sanaciji lahko govorimo le pri gradnji cest, mostov in zahtevnih objektih visoke gradnje, za katere je še treba pripraviti projektno dokumentacijo in razen enega ali dveh mostov letos tu ne pričakujem velikih del,« pojasni Ficko.

Turizem kliče po letalskih povezavah

Fedja Pobegajlo, ki vodi Turistično-gostinsko zbornico Slovenije, pojasni, da je slovensko turistično gospodarstvo lansko leto kljub vremenskim ujmam, neugodnim geopolitičnim dejavnikom, inflaciji in pomanjkanju kadra doseglo ponovno rast prihodkov. Dodaja pa, da so turistična podjetja pri napovedih za letošnje leto previdna. Še naprej se bodo namreč soočali z višanjem stroškov poslovanja – energije, materiala in kadrov. Kot eno večjih ovir, ki zavira rast panoge, omeni letalsko povezljivost Slovenije s svetom. »Ta žal ni najboljša. Kljub trudu Fraporta Slovenije se število povezav ljubljanskega letališča le počasi približuje obsegu prometa iz let 2018 in 2019,« pravi. In kaj lahko turistični delavci od letošnjega leta pričakujejo glede plač? Pobegajlo večjih dvigov plač ne pričakuje: »V zadnjih letih je v turizmu prišlo do bistvenega povečanja plač zaposlenih, dviga regresa za letni dopust ter dodatkov pri plačah. Z izvedbo teh ukrepov se je kadrovska stiska nekoliko omilila. Glede na pomembno izboljšanje pogojev za delo v turizmu v minulih letih v letošnjem letu večjih dvigov ni pri-

čakovati, seveda pa je plačna politika domena posameznih podjetij.«

Težki časi za kovinarje

Najmanj optimistični so v kovinski industriji, ki v Sloveniji zaposluje več kot 64.000 ljudi. Direktorica Združenja kovinske industrije **Janja Petkovšek** je iskrena, da je panoga v zelo nezavidljivem položaju, in pojasni, da je bil lanski december za slovenske kovinarje eden najslabših mesecev, saj je industrija doživela največji upad naročil doslej, zato tudi obeti za naprej niso spodbudni. »Lanskega decembra so se močno zmanjšali poslovni prihodki; zaradi slabega povpraševanja in posledične nizke proizvodnje so podjetja še izraziteje zmanjševala nabavo vhodnih materialov. Nadaljeval se je tudi trend zmanjševanja števila zaposlenih. Poslovni optimizem podjetij je bil v decembru na zelo nizki ravni. Celovito gledano se slovenski kovinski industriji neneh-

Najmanj optimistični so v kovinski industriji, ki v Sloveniji zaposluje več kot 64.000 ljudi. Lanski december je bil za slovenske kovinarje eden najslabših mesecev doslej.

no krčijo nova naročila že od marca 2023, kar je posledica izrazite izvozne usmerjenosti v Nemčijo, Avstrijo, Italijo in Francijo, ki so se ravno tako znašle v obdobju velikega krčenja poslovnih aktivnosti,« razloži vzroke za pesimizem in opozarja, da slovenski kovinar zaradi vseh davkov in prispevkov ni več konkurenčen svojim srednjeevropskim kolegom.

Najbolj izpostavljen segment so kovinski izdelki, ki v lanskem letu niso doživeli niti enega meseca, ko bi se število novih naročil povečalo. Sledi mu strojogradnja, ki od aprila naprej doživlja stalno zmanjševanje naročil. V veliki negotovosti je tudi avtomobilska industrija, kjer imajo izrazit upad naročil v zadnjih treh mesecih. Dejavnost popravil strojev in naprav trenutno stagnira. Po vsem tem v pozitivni smeri izstopa le segment plovil in drugih vozil, ki iz meseca v mesec dosegajo visoke rasti.

Pod črto tako kovinarje tudi letos čakajo številni izzivi in skoraj nična verjetnost za dvig plač – razen zakonsko določene minimalne plače. Za preživetje v letu 2024 kovinarji stavijo predvsem na iskanje novih poslovnih priložnosti na drugih trgih in pridobivanje večjih projektov.

Umetna inteligenca navzgor

Veliko bolj smelo v novo leto gledajo v panogi informatike in telekomunikacij. »Naša napoved, ki temelji na splošnih gospodarskih napovedih in specifikah za področje digitalizacije, kaže na devetodstotno rast prihodkov panoge in skoraj sedemodstotno rast dodane vrednosti,« je v napovedih veliko bolj spodbuden **Nenad Šutanovac**, direktor Združenja za informatiko in telekomunikacije. Pravi, da se gospodarstvo močno zaveda pomena digitalizacije za rast produktivnosti, konkurenčnosti, odpornosti proti krizi in tudi zelenega prehoda. Glede tehnologij pričakuje pomemben pospešek pri prenosu umetne inteligen-

9-odstotno

rast prihodkov pričakujejo v panogi informatike in telekomunikacij, kjer imajo tudi

35 odstotkov

višje plače kot preostalo gospodarstvo.

ce v prakso, in to ne samo zloglasnega orodja chatGPT, temveč tudi drugih konceptov, ki lahko organizacijam prinesejo pomembne poslovne preboje. Zanimalo nas je, kateri dejavniki so vendarle tisti, ki ga skrbijo. Odgovarja, da je ključna nevarnost za panogo, pa tudi za digitalizacijo v gospodarstvu nasploh, kadrovska problematika. »V Evropski uniji je Slovenija na prvem mestu po težavah pri iskanju oziroma zaposlovanju strokovnjakov na področju informacijsko-komunikacijske tehnologije. Pomanjkanje je torej že zdaj precejšnje, glede na rast potreb in letno število novih strokovnjakov pa se pomanjkanje vsako leto povečuje za nekaj tisoč strokovnjakov. Dodatno težava je tudi v tem, da naše davčno okolje spodbuja odliv strokovnjakov med normirance in v tujino,« predstavi največjo težavo. Plače v njihovem sektorju so že sicer za približno 35 odstotkov višje od plač v gospodarstvu, prav pomanjkanje kadrov namreč spodbuja višanje plač. Po oceni sogovornika se bodo plače v panogi še naprej višale, vendar v umirjenem tempu. ■